

DENET VERGİ SİRKÜLER

Sirküler Tarihi : 05.12.2017
Sirküler No : 2017/085

YILBAŞI, BAYRAM, RAMAZAN, YILDÖNÜMÜ GİBİ VESİLELERLE VERİLEN EŞANTİYON VE HEDİYELER

1. GENEL AÇIKLAMA :

Miktarı eski yıllara göre nispeten azalmış olsa da firmaların, tanıtımlarını sağlamak, iletişim kurmak gibi amaçlarla başta yılbaşı olmak üzere bayram, ramazan, kuruluş yıldönümü gibi vesilelerle eşantiyon malzemeleri ve hediyelik eşyalar dağıttıkları görülmektedir.

Eşantiyonun kelime anlamı (Échantillon), örnek, numune, küçük bir parça olmakla beraber halk arasında bu kelime ufak tefek hediyelik eşyalar için de kullanılmaktadır.

Bedel alınmaksızın yapılan bu dağıtımlarla ilgili giderlerin kanunen kabul edilip edilmediği, KDV sinin indirilip indirilemeyeceği, belgeleme şekli gibi hususlarda tereddütler doğabilmektedir.

Söz konusu eşantiyon ve hediyelik eşyaların vergisel yönleri hakkındaki görüşlerimiz, 2002/147 no.lu sirkülerimizin güncellenmesi suretiyle aşağıda özetlenmiştir:

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2016 yılında 7,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 150'den fazla ülkede bulunan 1.401 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 67.000'nin üzerinde kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

2. EŞANTİYON veya HEDİYE OLARAK DAĞITILAN MALLAR İÇİN YÜKLENİLEN KDV'nin İNDİRİLMESİ:

KDV Genel Uygulama Tebliğinin I/B-10.2. nci bölümünde eşantiyonlarla ilgili olarak aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir :

“Firmaların belirli zamanlarda, özellikle dini bayramlarda ve yılbaşılarında kendi tanıtımlarını yapmak amacıyla herhangi bir bedel almaksızın kalem, anahtarlık, ajanda, takvim ve benzeri eşya dağıtmaları geleneksel hale gelmiştir. Ticari hayatta eşantiyon olarak adlandırılan bu ürünler her ne kadar işletmede tüketilmemekte ise de, aynî pazarlama gideri niteliğinde olduğundan, bu ürünlerin müşterilere ayrıca bir bedel almaksızın teslimi katma değer vergisi hesaplanmasını gerektirmemektedir.”

Tebliğdeki ifade eşantiyonların sadece müşterilere verilebileceği şeklinde yanlış anlamaya müsait bir ibare içermekte ise de, eşantiyonların verilebileceği kişilerin müşterilerle sınırlı olmadığı, firmanın ilişkide bulunduğu tüm kişilere eşantiyon verilebileceği açıktır.

Hatta firma kendi personeline de eşantiyon veya hediye verebilir. Bunların değerleri abartılı olmamak, örf ve teamüllere uygun bulunmak, ücret eklentisi niteliği taşımamak kaydıyla doğrudan gider yazılıp KDV indirimi yapılabilir. Söz konusu ufak tefek hediye ve eşantiyonların net ücret sayılması, brüte götürülmesi, stopaj hesaplanması istenmemektedir.

Dağıtılan eşantiyon veya hediye üzerinde dağıtan firmanın logosunun ve/veya faaliyet konusu, adres, telefon gibi bilgilerin bulunması, böyle bir zorunluluk olmamakla birlikte gider kaydı ve KDV indiriminin reddedilmemesi açısından daha müsait bir ortam sağlamaktadır.

Eşantiyon veya hediye değerinin ticarî teamüllere uygun olmayacak şekilde büyük olması veya hediye alanın bunu satabileceği bir nitelikte bulunması hallerinde, hediye alan, firmanın müşterisi (tacir) konumunda ise, bu hediye ciro primi niteliği taşır. Hediye alan bu müşteriye fatura edilmesi ve müşteriden ticari prim faturası istenmesi gereği doğar. Hediye alan kişinin müşteri konumunda olmaması halinde yüksek olan hediye bedelinin kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınması gerektiği ileri sürülebilir. KDV indirimi de kabul edilmeyebilir.

3. GİDER KAYDI AÇISINDAN DURUM :

Eşantiyon veya hediye dağıtımı nedeniyle yapılan masrafların, gerçekliği, işle ilgili olması ve belgesinin sağlıklı olması gibi aslî unsurların yanı sıra, ticari teamüllere uygunluk şartı da sağlanmış olmak kaydıyla, kanunen kabul edilir gider olduğu konusunda tereddüt yoktur.

Ancak eşantyonların gider yazılabilmesi için bunların satın alınmış olmasının yanı sıra ilgili dönem içinde dağıtımlarının da yapılmış olması gerekir. Dönem sonu itibariyle fiili dağıtımı yapılmamış eşantyonlar ve hediyeler, gider yazılmak yerine reklam malzemesi stok hesabı mahiyetindeki bir aktif hesapta bekletilmek durumundadır. Dolayısıyla muhasebeleştirilmede önce eşantyonun KDV'sini indirip KDV hariç tutarını, reklam malzemesi stok hesabına kaydetmek, daha sonra dağıtım yapılmasına istinaden bu hesaptan çıkararak genel yönetim gideri veya pazarlama gideri hesabına kaydetmek uygun olacaktır.

4. BELGELEME BOYUTU :

4.1.Eşantyonların Tedariği İle İlgili Belgeleme :

Mal alımlarındaki genel belgeleme esasları eşantyonlar ve hediyeler için de geçerlidir. Yani eşantyon ve hediye alımları da fatura ve benzeri belgelerle tevsik edilir. Gerek sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belgelere rastlanabiliyor oluşu, gerekse yasal şartları sağlayıp sağlamadığı açısından eşantyon giderlerine inceleme elemanlarınca dikkat edilmekte oluşu nedeniyle bu giderlere ilişkin belgelerin sağlıklı ve eşantyonun ticari teamüllere uygun olması konularında hassasiyet gösterilmelidir.

Firma kendi ürettiği ürünü eşantyon ve hediye olarak verebilir. Bu takdirde eşantyon niteliği numune niteliği ile birleşir veya numune niteliği ağır basmaya başlayabilir. Numune dağıtımlarında da eşantyon dağıtımına benzer esaslar geçerli olduğundan, numune niteliğinin ağır basması sonuca etkili değildir. Firmanın kendi üretimi olan eşantyon ve/veya numune niteliğindeki malların dağıtımında alışa ilişkin münferit belge bulunmayacağı için imalata ilişkin belgelerin dikkate alınması gerektiği tabiidir. İlgili malın stok hesabından çıkarılarak karşılığında reklam malzemesi stok hesabına borç kaydı yapılmalı, dağıtım işlemi tamamlandığında ise, ilgili gider hesabı karşılığında reklam malzemesi stok hesabı kapatılmalıdır.

4.2.Eşantyon Dağıtımlarının Tevsiki :

Eşantyon malzemesinin veya hediyein satın alınması bunların faturasının yasal defterlere kaydedilmesi şartıyla KDV indiriminin peşinen yapılması mümkündür.

Ancak bunların giderleştirilmesi, dağıtımlarının yapılmış olmasına bağlıdır. Dağıtımlarının yapıldığının ise tevsiki gerekmektedir.

Anahtarlık, kalem, takvim, ajanda gibi ufak tefek eşantyonlar açısından, dağıtımın yapıldığı hususu firma içinde düzenlenecek bir tutanakla veya dağıtımı yapan firma görevlilerinin dağıtımın tamamlandığı hakkındaki yazılı bildirimleriyle mümkündür.

Ancak değeri nispeten yüksek eşantyon ve hediyelerin dağıtımının tevsikinde daha dikkatli olunmalıdır.

Bu hediyeler için, üzerinde eşantıyon veya hediye olarak gönderildiğine dair not konulmuş bulunan irsaliye düzenlenmesi, dağıtım işleminin kargo firmaları aracılığı ile yahut taahhütlü posta ile yapılması kargo veya posta evrakına gönderi içeriğinin kaydedilmesi gibi yöntemlerle dağıtımın tevsik edilmesi isabetli olacaktır.

5. HEDİYE ÇEKLERİ :

Ticari amaçla, firmanın belirlediği kişilere, satın alınmış hediyeler vermek yerine, onların kendi zevklerine göre hediyelerini seçebilmelerini sağlamak amacıyla belli mağazalarda geçerli olan hediye çeki verilmesi uygulaması da yaygındır. Yukarıda yaptığımız açıklamalar hediye çeki dağıtımları açısından da geçerlidir. Hediye çeki tatbikatının gösterdiği özellikler çok detaylıdır. Bu konudaki bilgiler 2002/24 sayılı duyurumuzdadır.

6. HEDİYE ALAN KİŞİNİN FİRMA PERSONELİ OLMASI DURUMU:

Özel günler vesilesi ile yapılan eşantıyon ve hediye dağıtımlarının personele yönelik olması halinde, dağıtım konu eşantıyon ve hediyein önemsiz değerde olması durumunda, bu eşantıyon ve hediyelerin KDV'sinin indirilmesine ve KDV hariç tutarın gider yazılmasına engel bulunmadığı kanaatindeyiz. Zaten uygulama bu yönde devam etmektedir.

Ancak personele verilen eşantıyon veya hediyein bu personelin maaş düzeyine göre önemli bir değer taşıması halinde söz konusu hediyein KDV'si indirilmeyerek KDV dahil hediye değeri net ücret olarak dikkate alınmak ve brüte götürülmek suretiyle maaş bordrosuna dahil edilmesi ve stopaja tabi tutulması gerekmektedir. Böyle bir işlemde personele verilen şey ayın olduğu için SGK primi gerekmediği konusunda tereddüt yoktur.

Brütleştirme yapılırken damga vergisinin dikkate alınmaması ve damga vergisi stopajı yapılmaması gerektiği görüşündeyiz. Bu görüşümüzün dayanağı **“SON DEĞİŞİKLİKLERLE PERSONELE SAĞLANABİLECEK STOPAJ VE SOSYAL GÜVENLİK PRİMİ AVANTAJLI MENFAATLER”** başlıklı yazımızın 1.2. no.lu bölümünde ifade edilmiştir. (2009/ 51 sayılı duyurumuz.)

Personele verilen hediye stopaj gerektirecek değerde ise ve bu hediye firmanın kendi ürettiği mal veya hizmet ise, KDV matrahının tespitinde söz konusu mal veya hizmetin emsal bedelinin dikkate alınması gerekmektedir. Stopaj matrahının belirlenmesinde ise bu mal veya hizmet için yüklenilmiş olan KDV indirim iptaline tabi tutularak stok veya maliyet bedeline eklenmeli ve KDV dahil maliyetin brüte götürülmesi suretiyle stopaj matrahı bulunmalıdır.

7. HEDİYEYİ ALANIN VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU:

Hediyeyi alan firma değilse konuyu veraset ve intikal vergisi bakımından da irdelemek gerekir. Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 4/c maddesine göre örf ve adete göre verilmesi mutâd bulunan hediyeler veraset ve intikal vergisinden istisna edilmiştir. Bu istisnanın sınırları kişiden kişiye ve duruma göre değişkenlik gösterir. Ancak verilen hediyein değeri parasal istisna haddini aşmıyorsa, bu had nedeniyle vergi doğmayacağı kesindir. İvazsız intikallerdeki parasal istisna haddi 2017 yılı için 4.068 Türk Lirası olup bu had, her yıl yeniden değerlendirilme katsayısıyla artmaktadır.

Hediyein değeri 4.068 TL'yi aşıyor olsa bile bu işlem veraset ve intikal vergisi doğurmayabilir. Çünkü had aşımı halinde, söz konusu hediye verme işleminin Kanun'un 4/c maddesindeki "*Örf ve âdete göre verilmesi mutâd bulunan hediye*" şeklinde ifade edilen istisna hükmüne göre istisna kapsamında olup olmadığı ayrıca değerlendirilmelidir.

Saygılarımızla.